

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Petra Šebka a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Václava Štencla, MA ve věci

žalobce: **Svaz vodovodů a kanalizací JIHLAVSKO**, IČO 48460915
sídlem Žižkova 93, 586 01 Jihlava
zastoupený advokátem JUDr. Oldřichem Chudobou
sídlem Při Trati 1084/12, 141 00 Praha 4

proti
žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**
sídlem Žižkova 1882/57, 586 01 Jihlava

za účasti
osoby zúčastněné
na řízení: **obec Bítovčice**, IČO 00839582
sídlem Bítovčice 124, 588 22
zastoupená advokátkou JUDr. Boženou Zmátlovou
sídlem Dvořákova 1927/5, 586 01 Jihlava

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64628/2021
a č. j. KUJI 64630/2021,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Kraje Vysočina ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64628/2021, **se zrušuje** ve výroku I. a III. a v této části **se věc vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Kraje Vysočina ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64630/2021, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 22 456 Kč, a to k rukám JUDr. Oldřicha Chudoby, advokáta se sídlem Při Trati 1084/12, 141 00 Praha 4, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Osoba zúčastněná na řízení uplatnila u Okresního soudu v Jihlavě vůči žalobci nároky na zaplacení částek 132 468 Kč s příslušenstvím a 662 340 Kč s příslušenstvím. Tyto částky měly představovat alikvótní část nájemného inkasovaného žalobcem od společnosti Vodárenská akciová společnost a. s. mimo jiné za nájem majetku, který měl být vydán osobě zúčastněné na řízení po jejím vystoupení ze žalobce. Okresní soud v Jihlavě řízení pravomocně zastavil (usneseními ze dne 6. 4. 2018, č. j. 3 C 167/2017-77, a ze dne 21. 9. 2018, č. j. 20 C 253/2018) s tím, že po právní moci budou věci postoupeny žalovanému. O obou nárocích proto rozhodoval žalovaný rozhodnutími ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64628/2021 a č. j. KUJI 64630/2021 (dále jen „napadená rozhodnutí“). Rozhodnutím č. j. KUJI 64628/2021 uložil žalobci povinnost zaplatit osobě zúčastněné na řízení jednak částku 111 680 Kč z titulu bezdůvodného obohacení a náhrady škody spolu s úroky z prodlení (výrok I.), jednak částku 20 788 Kč představující náhradu nákladů řízení (výrok II.), a dále zamítl návrh osoby zúčastněné na řízení co do nároku ve výši 20 788 Kč (výrok III.). Rozhodnutím č. j. KUJI 64630/2021 žalovaný uložil žalobci povinnost zaplatit osobě zúčastněné na řízení jednak částku 670 080 Kč z titulu bezdůvodného obohacení a náhrady škody spolu s úroky z prodlení (výrok I.), jednak částku 31 412 Kč představující náhradu nákladů řízení (výrok II.). Proti oběma rozhodnutím (proti rozhodnutí č. j. KUJI 64628/2021 pouze v rozsahu výroků I. a III.) podal žalobce dvě samostatné žaloby, které soud usnesením ze dne 4. 1. 2023, č. j. 31 A 123/2021-71, spojil ke společnému řízení.

II. Stanoviska účastníků řízení

2. Žalobce se domáhá zrušení napadených rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Ve vztahu k oběma rozhodnutím shodně namítá, že žalovaný přiznal osobě zúčastněné na řízení neexistující nárok na náhradu škody. Jeho podmínkou je porušení povinnosti, k čemuž ze strany žalobce nedošlo. Naopak osoba zúčastněná na řízení je v prodlení. Žalobce musel plnit všechny povinnosti vlastníka vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Předmětný majetek je ve vlastnictví žalobce, jak potvrzuje aktuální judikatura. Žádné nároky osoby zúčastněné na řízení nebyly samotným vystoupením ze žalobce konstituovány. Žalovaný navíc přiznal osobě zúčastněné na řízení nárok v nesprávné a zcela neodůvodněné výši. Kvalifikoval-li nárok jako nárok na náhradu škody, měl povinnost zjistit výši škody, konkrétně výši ušlého zisku. Měl zjistit výši nájemného, které by osoba zúčastněná na řízení za provozování předmětného majetku inkasovala, pokud by se stala vlastníkem. V takovém případě by s ohledem na cenovou solidaritu v rámci svazku sama osoba zúčastněná na řízení inkasovala podstatně nižší částku. Žalovaným provedený výpočet nemá oporu ve stanovách, provozní smlouvě či zákoně.

Návrh na provedení svědeckých výpovědí či ustanovení znalce přitom odmítl a rozhodl dle vlastních nesprávných úvah bez opory v dokazování. Nárok byl vyčíslen nesprávně i dle tzv. tabulky investic. Z této tabulky bylo možné vycházet pouze z hodnoty tzv. oddělitelného majetku, nikoliv z hodnoty tzv. společného majetku. S touto argumentací se žalovaný nevypořádal. Rozhodnutí č. j. 64630/2021 je navíc podle žalobce nezákonné také proto, že přiznává nárok v jiné výši, než v jaké jej osoba zúčastněná na řízení uplatňovala. Žalovaný tím porušil zásadu dispoziční a § 141 odst. 7 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Na závěr žalobce namítá, že žalovaný nesprávně posoudil námitky promlčení a judikaturu aplikoval selektivně.

3. Žalovaný ve svém vyjádření odkazuje na napadené rozhodnutí a navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
4. Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvádí, že o nákladech řízení bylo rozhodováno znovu poté, co byl na základě odvolání výrok III. rozhodnutí č. j. KUJI 64628/2021 zrušen. K věci samé především rozporuje závěry vyjádřené v rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 20. 7. 2021, č. j. 31 A 103/2019-233. Jednání žalobce je nezákonné. Dříve, než bylo vyjasněno, že příslušným k řešení sporů je správní orgán, vyslovily se civilní soudy k důvodům, proč je třeba nárokům osoby zúčastněné na řízení vyhovět. Osoba zúčastněná na řízení je vlastníkem požadovaného majetku. Osoba zúčastněná na řízení závěrem navrhuje, aby soud žaloby zamítl.

III. Posouzení věci krajským soudem

5. Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „s. ř. s.“), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Při rozhodování soud vycházel z obsahu správního spisu, nad jehož rámec nebylo potřeba provádět dokazování.
6. Z hlediska podmínek řízení soud shledal, že žaloby jsou přípustné v celém rozsahu, tj. i v části, v níž žalobce brojí proti výroku II. rozhodnutí č. j. KUJI 64630/2021 a výroku III. rozhodnutí č. j. 64628/2021. Ačkoliv Ministerstvo vnitra shledalo, že proti těmto výrokům bylo přípustné odvolání (a v odvolacích řízeních tyto výroky zrušilo, respektive změnilo – viz rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 2. 11. 2021, č. j. MV-152966-6/ODK-2021, a ze dne 19. 10. 2021, č. j. MV-152976-5/ODK-2021), krajský soud se s tímto právním názorem neztotožňuje. Tuto právní otázku definitivně vyřešil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 16. 11. 2022, č. j. 4 Afs 152/2020-41. Dospěl přitom k závěru, že výrok o náhradě nákladů řízení sleduje osud výroku ve věci samé, a proto na něj dopadá § 169 odst. 2 správního řádu vylučující podání odvolání a rozkladu proti rozhodnutí o sporu z veřejnoprávní smlouvy.
7. Uvedené závěry znamenají, že Ministerstvo vnitra nemělo pravomoc k přezkoumání výroku II. rozhodnutí č. j. KUJI 64630/2021 a výroku III. rozhodnutí č. j. 64628/2021. Jeho rozhodnutí ze dne 2. 11. 2021, č. j. MV-152966-6/ODK-2021, a ze dne 19. 10. 2021, č. j. MV-152976-5/ODK-2021, je proto nutno považovat za nicotná (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2003, čj. 5 A 153/2002-33). Ačkoliv těmito

rozhodnutími mělo dojít ke zrušení, respektive změně nákladových výroků napadených rozhodnutí, nemají tato rozhodnutí Ministerstva vnitra žádné účinky a je na ně nutno pohlížet tak, jako by neexistovala. Na výrok II. rozhodnutí č. j. KUJI 64630/2021 i výrok III. rozhodnutí č. j. 64628/2021 je tudíž nutno nadále hledět jako na pravomocné a způsobilé předměty soudního přezkumu.

8. Pro posouzení věci samé je v prvé řadě podstatný obsah Stanov svazku měst a obcí „Svaz vodovodů a kanalizací Jihlavsko“ přijatých dne 11. 12. 2001, ve znění dodatku č. 1 schváleného dne 11. 5. 2004 a dodatku č. 2 ze dne 2. 1. 2007 (dále jen „stanovy“). Klíčová jsou zejména ustanovení, která stanoví jednotlivé kategorie majetku, s nímž žalobce hospodář (čl. 8.4 a 8.5), a dále ustanovení obsahující pravidla pro vystoupení obce ze žalobce a pro vypořádání majetkové účasti obce na žalobci poté, co obec ze svazku vystoupí [čl. 12.4 písm. a) a dále čl. 12.6 až 12.8].
9. Podle čl. 8.4 stanov platí: *„Svazek vede odděleně evidenci majetku sloužícího k zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod (dále jen infrastrukturní majetek). Evidence je vedena podle níže uvedených skupin majetku a jednotlivých členských obcí:*
 - a) majetek nabytý do vlastnictví do 31.12.2000 :*
 - majetek získaný na základě Dohody o bezúplatném převodu majetku mezi svazkem a Fondem národního majetku Praha
 - majetek získaný na základě převodů podle zák.č. 92/1991 Sb. a č. 171/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů
 - převodem od obcí podle § 20a odst. 3 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů
 - majetek získaný na základě darovacích, kupních či jiných smluv o převodu vlastnického práva
 - majetek nabytý vlastní činností
 - b) majetek nabytý svou vlastní činností po 31.12.2000 (§ 38 zákona č. 250/2000 Sb.)*
 - c) majetek, který do hospodaření svazku vložily ze svého vlastního majetku členské obce po 31.12.2000 a který zůstává ve vlastnictví těchto obcí podle ustanovení § 38 zákona č. 250/2000 Sb.*
 - d) infrastrukturní majetek svazku se dále dělí na :*
 - *společný infrastrukturní majetek, uvedený v příloze č. 2 těchto stanov dle stavu ke dni 31.10.2001, který bude průběžně aktualizován způsobem uvedeným v čl. 18 stanov. Příloha č. 2 je nedílnou součástí těchto stanov.*
 - *místní infrastrukturní majetek, tj. takový, který slouží pouze jedné obci“.*
10. Podle čl. 8.5 pak platí následující: *„Svazek hospodář s majetkem, ke kterému nabyl a nabude vlastnické právo a dále s majetkem, který členské obce z vlastního majetku vložily do svazku a do hospodaření svazku.*
Majetek vložený obcí do hospodaření svazku zůstává ve vlastnictví obce. Vložením majetku obcí do hospodaření svazku přecházejí na svazek veškerá práva s výhradou majetkových práv, která jsou vyhrazena dle § 85 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, zastupitelstvu obce. Rozsah majetkových práv přenesených na svazek bude specifikován ve smlouvě o vkladu majetku do hospodaření.“
11. Podle čl. 12.4 *„obec může ze svazku vystoupit podle projevu své vůle na základě rozhodnutí zastupitelstva obce, které bude doručeno předsednictvu do 14. dnů od rozhodnutí zastupitelstva.*

Písemné oznámení musí být doručeno nejpozději do 30.6. (včetně) kalendářního roku. Členství může být ukončeno nejdříve k 1.1. následujícího kalendářního roku. Smlouvy o finančním vypořádání mezi vystupující obcí a svazkem musí být vypořádány nejpozději do 1 měsíce ode dne zániku členství.

Pokud nedojde k uzavření smluv o majetkovém vypořádání v daném termínu z důvodů na straně vystupující obce, zaplatí obec smluvní pokutu ve výši ročního členského příspěvku pro příslušný rok.

Pokud nedojde k uzavření smluv z důvodů ze strany svazku, je svazek povinen plnit povinnosti dané stanovami tak, jako by byla vystupující obec právoplatným členem svazku. Stejná ustanovení platí i při vyloučení obce ze svazku valnou hromadou.“

12. Podle čl. 12.6 „[v]ystoupí-li obec dle čl. 12.4 písm. a) ze svazku, je svazek povinen obci vrátit vložený majetek a majetek, který byl do svazku převeden dle privatizačního projektu, včetně technického zhodnocení na tomto majetku provedeném, majetek vybudovaný svazkem z podílu obce na nájemném ze svazku či z vlastního rozpočtu obce a majetek pořízený pro potřeby obce s jejím finančním přispěním, avšak bez podílu na společném zařízení vodovodů a kanalizací, jehož seznam je uveden v příloze č. 2 stanov. Tento majetek je nedělitelný a zůstává majetkem svazku. Seznam společného majetku nelze rozšířit o další majetek bez souhlasu zastupitelstva obce, o jejíž majetek by se seznam rozšiřoval.“
13. Podle čl. 12.7 „[u] místního infrastrukturního majetku, který byl vybudován a vložen do svazku v době členství obce ve svazku, musí obec provést při vystoupení ze svazku finanční vypořádání v závislosti na zdrojích, ze kterých bylo vodárenské nebo kanalizační zařízení vybudováno. Obec je povinna finančně vypořádat jen tu část, kterou na vybudování zařízení přispěl svazek nad podíl investičních prostředků příslušející obci dle vloženého majetku.
V případě, že náklady na pořízení věci byly hrazeny z úvěru, uhradí vystupující obec i úroky z tohoto úvěru. Dále je obec povinna poukázat svazku finanční prostředky ve výši DPH, vymeřené v souvislosti s převodem místního infrastrukturního majetku.“
14. A nakonec čl. 12.8 stanoví: „Při vypořádání společného infrastrukturního majetku je povinna vystupující obec uhradit svazku zbývající část úvěru, jímž je tento majetek zatížen. Podíl obce bude vypočten takto:
- zůstatková hodnota úvěru včetně úroku se vydělí celkovým počtem obyvatel všech členských obcí svazku a tato částka se vynásobí počtem obyvatel vystupující obce.“
15. Před tím, než soud přistoupí k vypořádání jednotlivých věcných námitek, považuje za vhodné zopakovat některá základní východiska, která již vyjádřil ve svých předchozích rozsudcích v souvisejících věcech (rozsudky ze dne 23. 6. 2021, č. j. 31 A 120/2019-404, a ze dne 20. 7. 2021, č. j. 31 A 102/2019-192 a č. j. 31 A 103/2019-233; všechna zde citovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz). Jelikož tyto závěry nebyly dosud judikatorně překonány, nemá zdejší soud důvod se od nich jakkoliv odchýlit, a v podrobnostech na uvedená rozhodnutí odkazuje.
16. Prvním východiskem je právní názor, že pravidla obsažená v čl. 12.6 až 12.8 stanov je nutno chápat nikoliv jako přímé nároky obcí či svazku při ukončení členství, nýbrž jako (neúplný) mechanismus vypořádání majetkové účasti obce ve svazku. Konkrétní nároky tedy nelze dovozovat přímo z těchto pravidel, nýbrž až z provedeného vypořádání, které může mít formu smlouvy nebo rozhodnutí krajského úřadu. Z toho plyne, že smlouva o vypořádání předpokládána v čl. 12.4 písm. a) stanov je toliko jednou ze dvou forem vypořádání. Smlouva o vypořádání je velice komplexním právním jednáním, zahrnujícím

celou škálu práv a povinností, přičemž neshoda i ohledně relativně marginální části závazku může vést k tomu, že smluvní jednání nepovedou k úspěšnému konci. V tu chvíli existuje jediná možnost, jak majetkovou účast vystupující obce na svazku vypořádat, a to je autoritativní rozhodnutí správního orgánu (žalovaného). Nelze přitom učinit závěr, že by se předložením návrhu smlouvy o vypořádání navrhovatel vyvázal z „povinností“ stanovených v čl. 12 a druhá strana by se nepřijetím návrhu dostala do prodlení. Často ostatně nebude možné jednoduše určit, že neúspěch jednání o uzavření smlouvy o vypořádání zavinila pouze jedna strana. Jelikož obsah smlouvy o vypořádání stanoví do detailů nekonkretizují (ostatně o vypořádání části majetku ani nehovoří), nemůže být obsah smlouvy o vypořádání koncipovaný jednou smluvní stranou vnucen druhé smluvní straně, a to ani cestou nahrazení projevu vůle rozhodnutím správního orgánu. Bylo by absurdní tvrdit, že ten, kdo předloží návrh smlouvy jako první (jakkoliv by smlouva byla pro druhou stranu zjevně nevýhodná), splní své závazky a druhá strana již nemá jinou možnost, než návrh akceptovat, neboť v opačném případě se dostává do prodlení.

17. Z uvedeného zároveň plyne, že rozhodnutí žalovaného o vypořádání majetkové účasti obce na svazku má nutně konstitutivní povahu. Vypořádává totiž určitý majetek ve vlastnictví svazku tak, aby byl předán obci (tj. převedeno vlastnické právo na ni). Převést vlastnické právo přitom nelze jinak než konstitutivním výrokem. Do účinnosti smlouvy o vypořádání nebo do právní moci rozhodnutí správního orgánu o vypořádání zůstává majetek ve vlastnictví svazku a účelem vypořádání je právě taková transformace vlastnických vztahů, která povede k tomu, že vlastnictví nabude vystupující obec (oproti případnému finančnímu vypořádání).
18. Dalším východiskem je úvaha, že popsaná pravidla pro vypořádání platí pouze pro majetek, který má být předmětem vypořádání. Z povahy věci přitom může být předmětem vypořádání pouze majetek, který je ve vlastnictví svazku (žalobce). Právě tento majetek totiž tvoří podstatu podílu obce na svazku. Majetek ve vlastnictví obce, se kterým měl svazek pouze oprávnění hospodařit, není potřeba nijak vypořádávat (tj. transformovat podíl ve vlastnické právo k tomuto majetku). Tento majetek zůstává ve vlastnictví obce a svazek pouze ztrácí právo s tímto majetkem hospodařit.
19. Popsaná východiska jsou podstatná v první řadě proto, že nároky uplatněné v nyní projednávané věci se dle shodných tvrzení žalobce i žalovaného (být žalovaný z neznámého důvodu nárok hodnotí také jako nárok z titulu bezdůvodného obohacení) netýkají majetku vloženého do hospodaření žalobce. Bylo tudíž rozhodováno pouze o nároku týkajícím se majetku, který soud ve světle výše uvedených úvah hodnotí jako majetek ve vlastnictví žalobce, a to za období, kdy ještě nebyla majetková účast osoby zúčastněné na řízení na žalobci pravomocně vypořádána. Tohoto rozlišení jsou si však žalobce i žalovaný vědomi a nijak je nerozporují. Žalovaný jasně rozdělil nároky osoby zúčastněné na řízení ve vztahu k jednotlivým druhům majetku právě na základě tohoto rozlišení. Pouze není zřejmé, proč žalovaný hodnotí nárok jako nárok také z titulu bezdůvodného obohacení, ačkoliv zároveň uvádí jednak to, že neexistoval žádný majetek vložený osobou zúčastněnou na řízení pouze do hospodaření žalobce (viz str. 9 rozhodnutí č. j. 64628/2021), jednak to, že nárok z titulu bezdůvodného obohacení se týká pouze majetku vloženého do hospodaření. Žalobce s výše uvedeným rozlišením majetku rovněž pracuje a uplatněné nároky popírá z jiných důvodů, které ovšem taktéž přímo souvisí s výše popsanými východisky.

20. Výše predestřené úvahy přitom poskytují odpověď na jednu z žalobních námitek týkající se právě majetku ve vlastnictví žalobce (tj. nikoliv majetku vloženého do hospodaření žalobce). Konkrétně jde o námitku, že osobě zúčastněné na řízení nevznikl nárok na náhradu škody, protože žalobce neporušil žádnou povinnost.
21. Jak je zřejmé z §§ 2909, 2910 a 2913 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“), obecná právní úprava náhrady škody vyžaduje jako nutnou podmínku vzniku závazku z titulu náhrady škody ze strany škůdce úmyslné porušení dobrých mravů, zaviněné porušení zákonné povinnosti nebo porušení smluvní povinnosti. Nárok v nyní projednávané věci byl žalovaným přitom zjevně postaven na porušení smluvní povinnosti, konkrétně povinnosti předat majetek osobě zúčastněné na řízení do 1 měsíce od jejího vystoupení z žalobce (s výjimkou majetku vloženého do hospodaření, u kterého tato povinnost vznikla již okamžikem vystoupení).
22. Předně soud poznamenává, že čl. 12 odst. 4 stanov nestanoví jednoměsíční lhůtu pro vrácení majetku, nýbrž pro uzavření smlouvy o vypořádání. Jak přitom vyplývá z výše predestřených úvah, neuzavření smlouvy o vypořádání nelze jednoduše považovat za porušení smluvní povinnosti. Smlouva o vypořádání je velice komplexním právním jednáním, zahrnujícím celou škálu práv a povinností. Nelze zpětně zkoumat, která ze stran se na neuzavření podílela více, či zda se snad některá na neuzavření smlouvy podílela výlučně. Soud opakuje, že neshoda i ohledně relativně marginální části závazku může vést k tomu, že smluvní jednání nepovedou k úspěšnému konci. Těchto neshod přitom může být celá řada. V případě, že se strany nedohodnou a zvolí cestu správního řízení, které by mělo vést k autoritativnímu vypořádání ze strany žalovaného, nelze hovořit o tom, že by některá ze stran byla v prodlení s plněním svých povinností. Z uvedených důvodů je také lhostejné, zda některá ze stran předložila návrh smlouvy jako první. Skutečným důvodem neuzavření smlouvy může být stejně tak neakceptace návrhu, jako předložení objektivně neakceptovatelného návrhu.
23. Soud proto uzavírá, že ve vztahu k majetku ve vlastnictví žalobce do doby provedení vypořádání nemohlo osobě zúčastněné na řízení vzniknout právo na zaplacení peněžité částky vůči žalobci z titulu náhrady škody způsobené porušením smluvní povinnosti, neboť z jeho strany nedošlo k porušení smluvní povinnosti tím, že nebyla uzavřena smlouva o vypořádání. Současně neexistovala povinnost žalobce „vrátit“ tento majetek osobě zúčastněné nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od vystoupení osoby zúčastněné na řízení z žalobce. Ona „povinnost“ vrátit jednak nebyla vázána na lhůtu, jednak se nejednalo o konkrétní povinnost, nýbrž o pravidlo pro vypořádání majetkové účasti osoby zúčastněné na řízení na žalobci.
24. Jakkoliv by se mohlo zdát, že by žalobce mohl těžit z oddalování majetkového vypořádání, taková představa je značně zjednodušující. Je nutno zopakovat, že vypořádání majetkové účasti obce na svazku ze strany žalovaného má povahu konstitutivního rozhodnutí. Až k okamžiku vydání tohoto rozhodnutí dochází k přechodu vlastnického práva k majetku na osobu zúčastněnou na řízení. Stejně tak nutně musí docházet k tomuto okamžiku k vypořádání souvisejících finančních nároků obou stran. Pokud po vystoupení obce majetek, který jí má být vydán, generuje zisk, má být tento zisk předmětem vypořádání finančních nároků. Pochopitelně ovšem musí být přihlíženo k pravidlům, jakým způsobem se s tímto ziskem nakládá. Je totiž nutno vzít v úvahu, že obec svým vystoupením ze svazku nepřestává být zcela vázána stanovami. Ze stanov, které představují

projev její svobodné vůle, pro ni mohou nadále plynout do úplného vypořádání její majetkové účasti práva a povinnosti v rozsahu, v jakém to připouští jejich povaha.

25. Výše učiněný závěr nutně vede ke zrušení výroků I. obou napadených rozhodnutí. Soud se proto již podrobněji nezabýval námitkami týkajícími se určení výše náhrady škody.
26. Ve vztahu k žalovaným uváděnému bezdůvodnému obohacení soud pouze podotýká, že sám žalovaný uvádí, že bezdůvodné obohacení se týká obecně pouze majetku vloženého do hospodaření, jehož existenci ovšem žalovaný na straně 9 svého rozhodnutí č. j. 64628/2021 výslovně popřel. Úvahy o bezdůvodném obohacení tedy zjevně nebyly nosným důvodem napadeného rozhodnutí. Pokud by snad žalovaný v dalším řízení identifikoval konkrétní majetek vložený osobou zúčastněnou na řízení do hospodaření žalobce, odkazuje soud ve vztahu k takovému případnému nároku na úvahy, které k této problematice vyslovil například v rozsudku ze dne 19. 10. 2022, č. j. 31 A 12/2021-123).
27. Pokud jde o námitku překročení návrhu (v případě rozhodnutí žalovaného č. j. 64630/2021), ta se sice týká také uplatněného nároku na náhradu škody, nicméně soud ve stručnosti uvádí, že ve sporném řízení se obecně uplatňuje zásada dispoziční, což potvrzuje znění § 141 odst. 7 správního řádu, podle něhož lze buďto návrhu zčásti nebo zcela vyhovět, nebo návrh zčásti nebo zcela zamítnout. Tato zásada může být prolomena pouze ve výjimečných případech, kdy charakter řízení neumožňuje správnímu orgánu jednoduše potvrdit či nepotvrdit uplatňovaný nárok. Může jít například o situace, kdy správní orgán musí korigovat vzájemně uplatňované nároky v rámci komplexních právních vztahů, či dokonce konstitutivně rozhodovat o majetkovém vypořádání a určit jeho přesnou podobu. Právě na tyto výjimečné případy přitom míří i žalovaným odkazované rozsudky zdejšího soudu ze dne 29. 8. 2019, č. j. 29 A 54/2014-314, a ze dne 24. 10. 2019, č. j. 29 A 83/2013-466. Situace v nyní posuzované věci je však jiná, neboť osoba zúčastněná na řízení své nároky zjevně uplatňuje mimo rámec vypořádání majetkové účasti – nedomáhá se provedení vypořádání, vyplacení vypořádacího podílu apod. Svůj nárok označuje jako nárok z titulu bezdůvodného obohacení, resp. z titulu náhrady škody. Nemělo tedy podle ní jít o jednu z „větví“ komplexního vypořádání její majetkové účasti na žalobci, nýbrž o zcela samostatný nárok. Ostatně proto také tento nárok uplatňovala nejprve u civilních soudů. Skutečnost, že tento nárok úzce souvisí s veřejnoprávní smlouvou, neznamená, že by se jednalo o nárok závislý na jiných nárocích, jejichž posouzení by bylo nutné společně, ve vzájemných souvislostech. V daném případě tedy nebyla dána žádná výjimečná okolnost pro to, aby žalovaný vybočil ze zásady dispoziční. Překročení návrhu osoby zúčastněné na řízení, co do přiznané částky (překročením návrhu není případné odlišné právní posouzení nároku, ani odlišné slovní vyjádření uplatňovaného nároku ve výroku – srov. obdobně např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1934/2001, a ze dne 20. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 909/2003, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 12. 2009, sp. zn. I.ÚS 2443/08), proto představovalo nezákonnost výroku I. rozhodnutí žalovaného č. j. KUJI 64630/2021.
28. Pro úplnost se soud taktéž stručně vyjádří k žalobcem uplatněné námitce promlčení. Tu žalovaný neshledal důvodnou pouze s odkazem na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 23. 6. 2021, č. j. 31 A 120/2019-404. V něm soud podle žalovaného dospěl k závěru, „že se tato práva nepromlčují“. Tato dedukce žalovaného je ovšem zcela nesprávná. V uvedeném rozsudku se krajský soud zabýval promlčitelností práva na vypořádání majetkové účasti obce na svazku obcí poté, co obec ze svazku vystoupila. Právo na vydání bezdůvodného

obohacení, respektive na náhradu škody je však obsahem zcela samostatného závazkového vztahu a s vypořádáním majetkové účasti obce na svazku pouze nepřímo souvisí. Nejde o nárok, který by byl svou povahou vlastnickým právem (či jeho atributem), jak soud argumentoval v odkazované věci (právo na vypořádání majetkové účasti obce na svazku totiž takovou povahu má). Jde naopak o běžný obligační nárok, který standardně podléhá promlčení. Žalovaný se proto měl v dané věci věcně zabývat během promlčecí lhůty.

IV. Shrnutí a náklady řízení

29. Soud z výše uvedených důvodů ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. musel přistoupit ke zrušení výroků I. obou napadených rozhodnutí. Jelikož výrok II. rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64630/2021, a výrok III. rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64628/2021, jsou výroky závislémi (rozhodnutí o nákladech řízení se odvíjí od rozhodnutí ve věci samé) a samy o sobě neobstojí, přistoupil soud taktéž k jejich zrušení. Zároveň soud věci vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Protože žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 7. 2021, č. j. KUJI 64628/2021, pouze v rozsahu výroků I. a III., přičemž výrok II. samostatně obstojí, přistoupil soud ke zrušení uvedeného rozhodnutí pouze v rozsahu výroků I. a III. V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V případě nároku týkajícího se majetku ve vlastnictví žalobce žalovaný přistoupí k zamítnutí návrhu, neboť žalobce neporušil žádnou smluvní povinnost tím, že nebyla uzavřena smlouva o vypořádání. Současně neexistovala povinnost žalobce „vrátit“ majetek v jeho vlastnictví osobě zúčastněné nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od vystoupení osoby zúčastněné na řízení z žalobce. Nejsou proto splněny podmínky pro vznik nároku na náhradu škody. V případě, že by chtěl žalovaný návrhům částečně vyhovět z titulu nároku na vydání bezdůvodného obohacení, musel by žalovaný v první řadě identifikovat konkrétní majetek, který byl vložen do hospodaření žalobce. U majetku ve vlastnictví žalobce totiž nárok na vydání bezdůvodného obohacení nemohl vzniknout. Pokud žalovaný přes výše uvedené závěry shledá byť jen z části nároky důvodnými, bude se muset věcně zabývat také uplatněnou námitkou promlčení. Nesmí přitom osobě zúčastněné na řízení přiznat více, než sama v návrhu na zahájení řízení žádala.
30. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, soud mu proto přiznal právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady řízení žalobce sestávají ze zaplacených soudních poplatků ve výši 6 000 Kč a z odměny a náhrady hotových výdajů zástupce žalobce. Odměna zástupce činí dle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů za čtyři úkony právní služby, které byly učiněny samostatně před spojením věcí ke společnému řízení (2x příprava a převzetí věci včetně první porady a 2x sepsí žaloby) 4 x 3 100 Kč a náhrada hotových výdajů činí dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky 4 x 300 Kč. Jelikož je zástupce plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o částku odpovídající této dani, tj. o 2 856 Kč. Celková výše nákladů řízení žalobce tak činí 22 456 Kč.
31. Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť jí soudem nebyla uložena žádná povinnost, v souvislosti s níž by jí náklady vznikly (§ 60 odst. 5 s. ř. s. *a contrario*).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 8. února 2023

Mgr. Petr Šebek v. r.
předseda senátu